

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Svmma, Sive Avrea Armilla Bartholomæi Fvmi Placentini,
ordinis Prædicatorum, ac hæreticæ prauitatis Inquisitoris**

Fumo, Bartolomeo

Antverpiae, 1570

Invidia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30427

3 D E thesauro autem, cuius dominus nescitur, si inuenitur in proprio fundo, est totus inuentoris, si in alieno inuenitur à casu, medietas vna erit domini fundi, altera inuentoris: secundum Thom. secunda secundæ. qu. 66. a. 3. ad. 2. Si vero non à casu, sed studiose inuenitur, & cum licentia domini volentis donare, quia ipse non vult querere, totus erit inuentoris. Si vero querit contra, vel præter voluntatem domini, tunc totus erit domini. Si quis vero sciret in aliquo fundo esse thesaurum, & dolose emeret fundum, domino ignorante ibi esse thesaurum, tunc videtur quod totus thesaurus debeat esse domini, quia inuentor fuit in dolo. e. de thesau. l. vnica. si autem à casu, totus erit inuentoris: quia inuenit in fundo proprio, & cessat dolus. Consuetudo autem, quæ hodie seruatur, quod scilicet thesauri sunt Principum, qui inueniuntur: secundum Petrum de pal. In quarto sententiar. non valet in conscientia, quia propter metum dominorum seruatur, nec moribus vtentium fuit vnquam approbata, nisi violenter. & est contra ius canonicum, quod disponit inuenta esse pauperum, quando sunt incerta.

3 D E proiectis in mari tempore tempestatis pro alleuatione nauis, vel aliter, si non amplius à domino queruntur, sunt capientium, quia tunc habentur pro derelictis. Similiter de amissis per naufragium, & de raptis ex aquarum inundantia, aliter non possunt capi, & si capiantur, ne pereant, debent restitui domino. Sic enim iustitia exigit, vt vnicuique, quod suum est, reddatur.

4 D E terra addita, vel remota propter rapinas fluuiorum, est rubric. instituit. de rer. diuisio. tamen in omnibus communiter standum est consuetudini, quæ est optima legum interpret. Vbi autem cessat consuetudo, standum erit iuris dispositioni, quod ita disponit, quod insula nata in mari est occupantis. In medio vero fluminis est communis habenti-

bus prædia iuxta flumen hinc inde. Si non est in medio, est proximioris. Quod si fluuius diuidatur, & cingat agrum, erit ager illius, cuius ante erat. Si flumen mutat alueum, primus alueus efficitur eorum, qui prædia iuxta illud habent, secundus vero est publicus. Et si post reuertitur ad primum, secundus erit habentium prædia prope illud: sed ager inundatus aqua recedente, remanet eius cuius erat hæc est dispositio iuris, quæ satis æqua esse videtur.

INVENTARIUM.

INVENTARIUM esse videtur scriptura, in qua hæreditaria bona, vel etiam alia apud aliquem inuenta scribuntur, & hæredi facere, est vtile. Nam si non fecerit de omnibus legatis, & debitis tenebitur: si autem fecerit ultra vires hæreditarias, grauari non poterit, dummodo cœperit facere illud infra tres dies à morte testatoris, vel postquam se fuisse institutum hæredem nouit. Scribat enim omnes res defuncti sub testibus, & infra quadraginta dies, vel annum, si res sunt remotæ, perficiat. Hæc notantur ff. de admitt. tut. l. tutor. & ibi Barr. Abb. in c. 1. de solu. in c. plerique. de immunit. eccle. in 18. col. vers. alia quæstio. & glos. auth. sed cum testator. e. ad legem Falcid. quia si filius hæres non conficiat inuentarium, licet teneatur creditoribus, ultra vires hæreditarias, intelligitur tamen sua legitima referuata: quia de illa satis facere non tenetur. An autem falcidia possit detrahi, vide Barto. in l. in ratione. s. quod vulgò. ff. ad leg. Falcid. Hæc ad legitimis ritos spectant magis, quam ad animarum curatores.

INVIDIA.

INVIDIA proprie est, quando aliquis dolet, quod alius prosperetur, non propter aliud, sed propter hoc solum: quia ille parum distans bonum, seu melius habet. Apprehendit enim inuidus illius bonum, quasi diminutio sit suæ excellentiæ. Et est ex suo genere mortale peccatum: quia contra charitatem.

ritatem. Tristatur enim de eo, de quo debet gaudere, secundum Caieta. ibi in summa. Qui autem tristatur de bono alterius, propter aliquam conditionem adiunctam, ut puta propter damnum inde sequens, aut quia caret ipse tali bono, vel quia quod habet, indignè habet, non est invidus, secundum Thom. secunda secundæ. quæst. 36. ar. 2. Si autem invidia sit de re parua, aut in primis motibus, erit peccatum veniale, secundum Thom. ibi. 2. 3. & vitium capitale secundum eundem ibi. artic. 4. ex quo oriuntur, odium, suffragatio, detractatio, exultatio in aduersis proximi, & afflictio in prosperis, secundum Grægo. 31. mort. libr. Est & quedam invidia fraternæ gratiæ, secundum quod quis tristatur de augmento gratiæ Dei, seu participatione eius, & ponitur peccatum in spiritum sanctum: quia per hanc invidiam, homo quodammodo inuidere videntur spiritui sancto, quia in suis operibus glorificatur, & secundum Tho. ubi supra, ponitur inter grauissima peccata. Licet latari quandoque, de ruina malorum, & dolere de eorum prosperitate, ne bonis nocere queant: ut testatur Grego.

INVOCATIO.

INVOCARE dæmones ut ferant nobis auxilium: vel ut ab eis habeamus aliquid, quod à solo Deo expectandum est, ut prædicere futura, contingentia, & huiusmodi, peccatum mortale est. Thom. 2. sen. dist. 7. q. 3. Nulla enim amicitia cum ipsis, sine mortali habere possumus, cum sint sempiterni hostes Dei, & nostri. Hinc est, quod uti locutione, opere, seruitio dæmonis, mortale est: si cum inuocatione, reuerentia, vel pacto tam implicito, quam explicito fiat, & maxime propter malum finem: hoc enim repugnat præcepto diuino. His autem cessantibus, si dæmon spontè occurrat, quandoque licet inquirere sine mortali, si inquiretur non tanquam à socio, sed tanquam ab hoste, vel expulsiue: ut fit in exorcismis, cum arreptitijs vel impulsivè: ut faciunt sancti, præci-

piendo eis in virtute Dei: quia hoc non est amicitia facere cum eis, nec habere familiaritatem, sed magis hostem cogere. Si autem huiusmodi quarantur à dæmone, tanquam à socio, quum eis societas sit perniciofa, mortale est: ut diximus. Si autem quis ex leuitate, vel curiositate quærat, nolens tamen ex hoc amicitiam Dei perdere, nec eum dæmone amicitiam facere, excusatur à mortali propter imperfectionem actus: magis autem quando fit hoc propter aliorum utilitatem, vel honorem Dei, licet ex Thom. secunda secundæ. quæstio. 61. artic. 4. supra, locutatio. §. 2. Neque dæmoni credendum est, cum mendax sit.

I R A.

IR A, appetitus vindictæ dicitur, ex passione naturali proveniens: secundum Thom. prima secundæ. quæstio. 46. & quia vindicta potest iuste appeti, & infligi: ut si pater contra filij delictum irascatur, illumque secundum debitum modum puniat, peccatum non est: maxime mortale. Si autem quis appetat vindictam iniuste secundum se, ut scilicet quis occidatur, etiam quod mortem non meruerit: vel si meruit, appetit illum puniri, non à iudice, sed ab homine privato, non habente auctoritatem occidendi, vel appetit puniri à iudice merentem puniri, non pro iustitia, sed ut animo suo malo satisfaciatur, & sic in his casibus mortale est: quia contra charitatem proximi notabiliter, & iustitiā agit. Item si quis ex vehementia iræ excidat à dilectione Dei vel proximi, ut quando quis vehementer irascitur contra Deum, vel quando ex ira nimia proximus scandalizatur vel quando ex ira cadit in odium, ut trabem faciat ex festuca: in his mortale est. Propter tamen imperfectionem actus vel in primis motibus ante deliberatum consensum, erit veniale: ut si quis trahat puerum per capillos, vel appetat vindictā de parua re. Potest etiam esse mortale ex interiori motu animi: ut quando quis ita accenditur ex furore iræ, ut ratio succumbat, & hoc